

France Prešeren - Krst pri Savici

Črtomir je človek, ki črta mir. Človek, ki išče mir pred duhovi, kakor da ga preganjajo, je bojevnik. Je velik optimist in ne obupa. Bogomila pa je ženska, ki je ljuba Bogu, šestnajstletna deklica, predana boginji Živi. A vsi se spreminjamo...

Sonet si je Prešeren zamislil kot slovo od mrtvega prijatelja in verjetno tudi odpoved ljubezni. V času, ko je bila celotna pesnitev izdana, je bil pesnik potr in osamljen zaradi nesrečne ljubezni do Julije in zaradi smrti njegovega najboljšega prijatelja Matije Čopa. Delo bi lahko bilo nekakšno zdravilo za bolečine, ki jih je prestajal v življenju. Pove nam, da ga je Čopova smrt prizadela, jezi se nad dejstvom, da njegovega prijatelja ni več ter nam zaupa, da bo še veliko časa žaloval za njim. Ivan Prijatelj v Drami Prešernovega duševnega življenja celo pravi, da je Krst nastal iz duševne katastrofe.

Črtomir ima, razumljivo, velike pomisleke glede tega, ali naj se spreobrne ali ne. V boju je bil pogumen, boril se je za vero staršev, za njegovo pravo pogansko vero. Sedaj pa ga kar naenkrat želijo spreobrniti. Največjo vlogo tu je imela seveda Bogomila, saj jo je Črtomir imel zelo rad in po mojem mnenju ga je prepričalo ravno to, da bosta lahko tako nekoč skupaj. Bog naj ne bi maral kristjanov in Bogomilo je zato skrbelo. Povedala mu je, da je tudi duhovnik šele tekom življenja spoznal resnico v veri kristjanov. Glavni junak kljub vsemu temu še vedno zavrača novo vero. Razumem ga, saj mu je Valjhun ravno s tem pomoril toliko tovarišev in prijateljev, družino. »*Al zamisli ran, ki jih Valjhuna meči so storili in pšic njegovih strela...*« ...tako se Črtomir spominja groznega boja. Ravno preden gre, ga Bogomila še zadnjič prosi, naj jo le usliši, naj pristane na pokristjanjenje. Če mu deklica ne bi toliko pomenilo, tega ne bi storil. Mogoče pa je to tudi zaradi njegove nemoči, zaradi njegovega obupa, in upanja ne bolje.

Že takoj na začetku izvemo, da je Črtomir goreč pogan ter da se bojuje za slovensko svobodo in svojo vero. »*Bojuje se narmlajši med junaki, za vero staršev, lepo bo'njo Živo...*« , tako nam pove Prešeren. Kot vsi ostali, se tudi on bojuje za svoj prav, kot se je že mnogo junakov v zgodovino, kot sta se Ahil, Hektor, in nešteto drugih. Vidimo, da ima zares rad domovino in da je zanjo pripravljen tudi umreti. Je neustrašen in razmišlja stvarno. Je srčen človek, saj izvemo, da se bojujejo z vojsko, ki je devetkrat večja od njihove, a ne obupajo, pripravljeni so umreti, in to tudi raje storijo, kar pa postanejo sužnji. Menim, da so bili njegovi bogovi ponosni nanj.

V delu teče doba pokristjanjevanja, takrat koroški vojvoda Valjhun pobije vse ljudi, ki niso želeli sprejeti krščanske vere. Že takoj mi s tem krščanstvu da negativen priokus, žalostno je, da je bila vera sicer dobro zastavljena, a narobe predstavljena našim ljudem. Če bi poslali nad ljudstvo govornike namesto vojske, bi bilo prihranjenega ogromno trpljenja in bolečine. Celotna vera, še tako dobro zamišljena, je s tem za vedno dobila grenak priokus. Morda kdo, ki je sedaj kristjan, misli drugače, a moje mnenje je takšno. Ko vero predstavlja Bogomila, je vtis o njej boljši. Pove, da se Bog imenuje Bog ljubezni, da ima vse kristjane rad, in da obljublja skupno posmrtno življenje. V celoti pa nam delo podaja vpliv vere in Cerkve na takratne ljudi.

Celoten Krst pri Savici je zgrajen iz treh delov, iz posvetilnega soneta Matiji Čopu, iz Uvoda ter Krsta. Sonet ima seveda tipično sestavo iz dveh kvartin in dveh tercjin, že na prvi pogled pa lahko vidimo, da sta si tudi Uvod ter Krst med seboj različna. Uvod je v celoti, razen zadnje kvartine sestavljen iz tercjin, Krst pa iz stanc, torej oktav. Skoraj povsod lahko zasledimo, da Uvod označujejo za tipično epski, Krst pa lirski. Razvidno je, da v Uvodu pesnik dogajanje le opisuje, v Krstu pa v vse vpleta čustva, občutke, prevladuje življenjski obup in šibkost značaja. Velike razlike so tudi v vsebini. Oba se osredotočata na boj, vendar je najprej predstavljen boj med kristjani in pogani, nato pa predvsem Črtomirov notranji boj. Tudi njegov značaj se spreminja. Sprva je trd bojevnik, nato pa nekako klone in se podredi. Najprej verjame v to, da bo bolje, je optimističen in poln življenja, kasneje pa se spreobrne in za ljubezensko srečo je pripravljen storiti veliko, celo prestopiti v sovražno vero, kot up vidi le še beg.

Črtomir je svobodoljuben, neustrašen in na smrt pripravljen voditelj ter bojevnik, je pa tudi moški, ki močno ljubi žensko. Bogomila odrašča iz mladostne deklice v žensko, ki v sebi spozna potrebo po ljubezni. Oba sprejmeta krščansko vero, ona zaradi obljubljenosti ljubezni po smrti, on pa zaradi ljubezni, ki jo do nje čuti ta trenutek.

